УДК 336.221

Чміль А.Д. викладач кафедри менеджменту та соціально-гуманітарних дисциплін
Фімяр С.В. к.е.н., доцент кафедри економіки фінансів, обліку, математичних та інформаційних дисциплін
(Черкаська філія ПВНЗ Європейський університет)

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Серед заходів фінансового стимулювання малого бізнесу особливе місце можна надати заходам податкового стимулювання, до яких переважно належать різноманітні категорії. Проаналізувавши заходи державної стимулювання та підтримки у сфері оподаткування для ФОП і малих підприємств, які надаються в різноманітних країнах світу, можна виділити такі основні форми:

1. Зниження ставок оподаткування. Насам перед, це переважно стосується основоположних податків, які є ключовими для формування бюджету країни. Серед них – податок на прибуток, податок на майно організацій, а також інші податкові зобов'язання, що мають значний вплив на економіку.

2. Прогресивна шкала оподаткування. Дана шкала використовується в США, Великобританія, Австрія, Бельгія, Швейцарія та ряді інших країн. Можна заначити, що використанні даного заходу є застосування елемента регресу податкової ставки для підприємств останньої категорії (самих великих).

3. «Податкові канікули» з податку на прибуток . Цей захід застосовується у США, Німеччині, Франції, Швеції, Швейцарії, Румунії, Словаччині, Чехії та має на меті максимально полегшити процеси становлення нового підприємства та подолання неминучих труднощів початкового етапу діяльності [3].

4. Звільнення від податку на додану вартість (ПДВ) для малих підприємств із невеликим оборотом діє у низці європейських країн, зокрема в Англії, Франції, Німеччині, Швеції та Чехії. Такий підхід дозволяє малому бізнесу зменшити податкове навантаження та спростити ведення бухгалтерського обліку, що є важливим фактором для підтримки підприємництва. У тих випадках, коли в країні застосовується єдиний податок у межах спрощеної системи оподаткування або підприємство має невеликий рівень доходу (обороту), законодавство допускає звільнення від обов'язку обчислення та сплати ПДВ. Водночас для таких компаній у багатьох країнах передбачена можливість добровільної реєстрації як платника цього податку.

5. Введення спеціальних податкових режимів для оподаткування суб'єктів малого бізнесу. Цей інструмент активно використовується як в західних державах (Франція, Іспанія), і у країнах Латинської Америки тощо.

6. Встановлення неоподатковуваного мінімуму прибутку . До наприклад, в Канаді приватні корпорації, які контролюються громадянами цієї країни, отримують податкову знижку, яка зменшує федеральний податок на доходи на 16%, якщо їх річний оподатковуваний дохід від діяльності не перевищує $200 000 [3,с. 73].

7. Податкові послаблення при сплаті податків і зборів соціального значення . Необхідно- Може при цьому відзначити, що ставки соціальних податків у зарубіжних країнах, які сплачуються і працівниками, і роботодавцями, у тому числі й приватними підприємцями, досить великі ставки соціального податку для фізичних осіб досягають 39,9% із заробітної плати (Нідерланди).), але тут, як правило, використовується регресивна або комбінована шкала оподаткування.

8. Податкові преференції процесуального характеру , які безпосередньо не знижують податкове навантаження, але значно полегшують взаємодію платника податків та податкових органів. До таких пільг належать, наприклад, надання

спрощеною податкової декларації, використання касового методу обліку доходів (Швеція).

9. Податкові пільги для малих підприємств, реалізують інноваційний шлях розвитку . Наприклад, у Японії давно запроваджено податкові пільги до 50% підприємствам, які випускають продукцію на базі нових технологій, що дозволило залучити інвестиції та фахівців (так званих «золотих комірців»), що забезпечило малому та середньому бізнесу прорив у сферу Ні-Тес [1].

10. Податкові пільги, спрямовані на ефективне оновлення основних засобів про-Виробництва . Так було в США ще 1981 р. було прийнято Закон про прискорену амортизацію, який значно зменшив терміни амортизації і поширив систему амортизації на підприємства малого бізнесу [2,с.74].

11. Податкова політика, орієнтована на підтримку окремих груп полатників, напрямів їх діяльності або галузей підприємництва . Наприклад, у Великобританії з 1983 р. діяла програма «Молоді підприємці», яка передбачала звільнення від прибуткового податку на капітал, нерухомість, ділові операції [1].

Також у зарубіжних країнах розвиток малого бізнесу відбувався разом із розвитком виробництва взагалі та великої промисловості, зокрема, за рахунок чого забезпечувався процес плавного і органічного вбудовування малого підприємництва структуру економіки. У нашій країні велика промисловість до початку виникнення малого бізнесу вже була створена, що й нині певною мірою негативно впливає, зокрема, на становлення механізмів взаємодії великого та малого бізнесу.

До вищевикладеного можна додати, що кожна розвинена зарубіжна країна має продуману та детально технічно опрацьовану податкову політику в частині надання регулюючого впливу на економічні процеси в загалом і на розвиток малого бізнесу – зокрема. Крім глобальної мети покращення економічних умов господарювання і створення сприятливою середи існування та функціонування малого бізнесу, виділяються деякі пріоритетні напрямки діяльності в рамках надання державної допомоги та стимулювання малого бізнесу.

Узагальнюючи вищесказане, слід ще раз наголосити на необхідності зваженого підходу в ході застосування досвіду зарубіжних країн в сфері податкового стимулювання діяльності економічних суб'єктів, і в зокрема - суб'єктів малого бізнесу. Механічний перенесення методів податкового регулювання підприємницької діяльності, що застосовуються в інших державах, до нашої податкової системи. може привести до спільному спаду економічного розвитку, колапсу окремих сфер національної економіки, появі утриманських настроїв серед суб'єктів господарської діяльності і безлічі інших негативних для нашої держави наслідки.

Перелік посилань

1. Актуальні проблеми теорії та практики оподаткування: монографія / [Брехов С. С. та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук А. М. Новицького, д-ра юрид. наук, проф. В. В. Лисенка, д-ра екон. наук, проф. К. І. Швабія; Нац. ун-т держ. податк. служби України, Н.-д. центр з проблем оподаткування. – Ірпінь: Нац. ун-т ДПС України, 2013. – 553 с.
2. Лещенко, Р. М. Напрямки вдосконалення оподаткування малого підприємництва: євроінтеграційний аспект / Р. М. Лещенко, А. А. Наум // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2017. – Вип. 43. Т. 2. – С. 72–75.
3. Міжнародна практика застосування спрощених (спеціальних) режимів оподаткування малого підприємництва та необхідність її адаптації й застосування в Україні / Матеріали Аналітичного центру «Академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.academia.org.ua